

Abuzul sexual și exploatarea sexuală a copiilor – prezentarea fenomenului în Republica Moldova

Abuzul sexual al copilului

CNPAC

Anual, milioane de copii din întreaga lume, fete și băieți, se confruntă cu fenomenul violenței sexuale și a exploatării sexuale în propria familie, la școală sau în comunitate, indiferent de vârsta sau mediul familial din care provin. La nivel european, 1 din 5 copii este supus violenței sexuale sau exploatării sexuale.

Ce este abuzul sexual?

Abuzul sexual împotriva copilului reprezintă (a) implicarea în activități sexuale a copilului care, potrivit prevederilor în vigoare ale dreptului național, nu a împlinit vârsta legală pentru viața sexuală și (b) implicarea în activități sexuale a copilului, folosind constrângerea, forța sau amenințarea, abuzând de o poziție recunoscută ca fiind de încredere, de autoritate sau de influență asupra copilului, inclusiv, în cadrul familiei, sau abuzând de o situație de vulnerabilitate deosebită a copilului, cauzată, în special de dizabilitate psihică/ fizică sau de o situație de dependență.

Sursa: Convenția privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzului sexual (Convenția Lanzarote)

Abuzul sexual al copilului poate să ia diferite forme: supunerea la practici de intruziune orală, genitală sau anală, molestarea de natură sexuală cu contact sexual direct sau fără contact, seducerea ori coruperea, implicarea în practici sexuale și în materiale cu conținut sexual explicit, obligarea forțată la gesturi erotice nedorite, forțarea de a asista sau a lua parte la activități sexuale, exploatarea în scopuri de prostituție sau de pornografie.

Abuzul sexual al unui copil are loc preponderent prin utilizarea mijloacelor *nonviolente* (seducția, manipularea, persuasiunea), dar coercitive, permițând abuzatorului să profite de inocența, credulitatea și vulnerabilitatea copilului. Abuzul sexual poate fi săvârșit de către adulți sau de către copii care, conform vârstei sau etapei de dezvoltare, sunt într-o **poziție de răspundere, încredere sau putere** față de copilul victimă.

Abuzul sexual și exploatarea sexuală online

Abuzul sexual online al copilului reprezintă orice experiență în care acesta a fost determinat să se implice în activități sexuale în mediul virtual.

Sexting - trimiterea și primirea de mesaje și materiale sexuale explicite (cuvinte, fotografii, videoclipuri, imagini etc.), de obicei prin intermediul telefonului mobil, tabletei, laptopului sau al oricărui dispozitiv care permite distribuirea acestora. Discuțiile prin internet cu tentă sexuală pot constitui, de asemenea, primul pas spre ademenirea copilului pentru a fi supus abuzului sexual și/sau spre crearea de pornografie infantilă și/sau constrângere sexuală.

Grooming (ademenirea copilului pentru a fi supus abuzului sexual) - comportament manipulator inițiat de abuzator online, prin stabilirea unei legături emoționale, câștigarea încrederii cu scopul întâlnirii copilului, pentru a comite asupra acestuia abuz sexual sau exploatare sexuală.

Constrângerea și extorcarea sexuală – situația în care un abuzator șantajează un copil cu ajutorul imaginilor auto-generate ale respectivului copil pentru a obține favoruri sexuale, bani sau alte beneficii de la copil. Abuzatorul amenință să posteze imaginile pe rețelele sociale sau să le trimită familiei și prietenilor copilului.

Abuzul sexual și exploatarea sexuală pot fi identificate

Indicatori ai abuzului sexual și exploatării sexuale

Indicatori fizici

- Cicatrici, leziuni în zonele vaginale sau anale (echimoze, umflături sau infecții, sângerări, iritație, prurit);
- Sarcină sau boală cu transmitere sexuală;
- Dificultăți de mers sau de stat în poziția șezut;
- Lenjerie de corp ruptă, pătată sau însângărată.

Indicatori sexuali

- Comportamente seducătoare, jocuri sexuale nepotrivite vârstei, cu jucării, cu sine însuși sau cu alții;
- Desene sexuale explicite și/sau descrieri nepotrivite vârstei;
- Cunoștințe sexuale bizare, excesive sau neobișnuite;
- Prostițuție, promiscuitate;
- Masturbare excesivă sau în public.

Indicatori comportamentali

- Comportamente agresive în raport cu semenii;
- Izolare și/sau fugă de acasă;
- Evitarea unor locuri, situații sau persoane/membri de familie;
- Tendințe suicidale;
- Comportament antisocial și delinvent;
- Consum de alcool și droguri;
- Comportament regresiv.

Indicatori emoționali

- Sentimentul de vină și rușine, autostigmatizare, respect de sine scăzut;
- Furie, agresiune, depresie, anxietate;
- Teamă și îngrijorare excesivă, supunere, neîncredere în alții;
- Incapacitate controlului emoțional.

Indicatori cognitivi

- Dezvoltare cognitivă întârziată;
- Deficit de atenție;
- Performanțe scăzute la învățătură.

Indicatori psihosomatici

- Dereglări ale somnului;
- Dureri cronice, suferințe fizice care nu au confirmare medicală;
- Tulburări de alimentație (bulimie, anorexie);
- Tulburări de eliminare (urinarea și defecația).

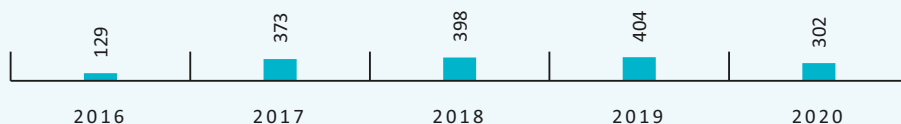
Indicatori ai abuzului sexual și exploatării sexuale online

- Navigarea excesivă pe internet, ce creează dependență;
- Comportament ascuns și secretos al copilului în ce privește activitatea sa online;
- Închiderea/acoperirea/schimbarea ecranului dispozitivului sau întreruperea bruscă a discuției telefonice sau online, ori de câte ori un adult apare în preajma sa;
- Deținerea de către copil a unor noi bunuri de valoare (telefon mobil, bijuterii, haine) sau sume de bani, într-un timp relativ scurt;
- Utilizarea unui limbaj sexual nepotrivit vârstei, comportamente sexualizate.

Incidența cazurilor de abuz sexual și exploatare sexuală

La nivel internațional, aproximativ 1 din 10 fete cu vârsta sub 20 de ani au fost forțate să facă sex sau alte acte sexuale, iar în aproximativ 90% din cazuri, abuzatorul a fost cineva pe care acestea îl cunoșteau. *Sursa: UNICEF, Child sexual abuse against children*

Incidența cazurilor privind copiii victime ale infracțiunilor de abuz sexual în Republica Moldova

Sursa: Inspectoratul General al Poliției. UNICEF, 2020

Fenomenul abuzului sexual și exploatării sexuale în cifre

- **14% fete și 5% băieți cu vârsta cuprinsă între 13 și 18 ani**, au fost supuși violenței sexuale până la vârsta de 18 ani.
- **24% fete și 51% băieți cu vârsta cuprinsă între 13 și 18 ani**, au fost supuși violenței sexuale până la vârsta de 18 ani de către un prieten.
- **Doar 4% fete și 1% băieții cu vârsta cuprinsă între 13 și 18 ani**, care au fost supuși violenței sexual, au primit serviciile necesare.

! Fetele se confruntă cu riscuri mai mari de violență sexuală, adesea cu consecințe grave.

Sursa: Sondaj privind violența împotriva copiilor și tinerilor în Republica Moldova, 2019

În Republica Moldova, 71,5% dintre copiii din clasele a VI-a – a IX-a accesează Internetul zilnic, iar accesarea acestuia crește odată cu vârsta.

- **59,8%** dintre copiii de 12 ani,
- **67,6%** dintre copiii de 13 ani,
- **74,0%** dintre cei de 14 ani,
- **84,1%** dintre adolescenții de 15 ani.

! Fetele accesează și utilizează zilnic Internetul într-o măsură mai mare decât băieții: 75,2% dintre fete în comparație cu 66,9% dintre băieți.

Sursa: Studiul privind siguranța copiilor pe internet, La Strada, 2017

Consecințe de lungă durată pentru victimele abuzului sexual și a exploatării sexuale în copilărie

- abuz sexual repetat, relații sexuale precoce;
- comportament hipersexualizat, practicarea prostituției;
- risc sporit de exploatare sexuală, trafic de persoane;
- probleme de sănătate fizică și mintală, boli cu transmitere sexuală, inclusiv HIV/SIDA;
- tentative de suicid;
- frică, depresie, neîncredere în oameni, agresivitate;
- izolare, stigmatizare socială;
- comportament rebel în calitate de mecanism de autoapărare;
- incapacitatea de a construi relații intime durabile;
- lipsa plăcerii în relațiile sexuale consimțite;
- transmiterea comportamentului de victimă, inclusiv, propriilor copii.

! În cazul fetelor și femeilor, consecințele vizează sănătatea reproductivă, sarcină nedorită, sau ale avortului, frica de a deveni mame în viitor.

Sursa: Understanding and addressing violence against women, Organizația Mondială a Sănătății, 2012

Abuzul sexual și exploatarea sexuală trebuie raportate

Reprezentanții instituțiilor de învățământ, medico-sanitare și de asistență socială, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, culturale, ordine publică, Inspectoratului de stat al muncii, altor autorități și instituții publice cu atribuții în domeniul protecției copilului, sunt obligați să identifice și să raporteze autorității tutelare și poliției toate cazurile suspecte de violență împotriva copiilor.

Sursa: Hotărârea Guvernului nr. 270 din 08-04-2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului

Abuzul sexual și exploatarea sexuală se pedepesc

Prevederile Codului Penal al Republicii Moldova privind infracțiunile cu caracter sexual

Violul - raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința. (Art. 171)	Se pedepsește cu închisoare de la 3 la 20 de ani sau cu detențiune pe viață.
Ațiuni violente cu caracter sexual - homosexualitatea sau satisfacerea poftelor sexuale în forme perverse, săvârșite prin constrângere fizică sau psihică a persoanei ori profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra sau de a-și exprima voința. (Art. 172)	Se pedepesc cu închisoare de la 3 la 20 de ani sau cu detențiune pe viață.
Hărțuirea sexuală - manifestarea unui comportament fizic, verbal sau nonverbal, care lezează demnitatea persoanei ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare cu scopul de a determina o persoană la raporturi sexuale ori la alte acțiuni cu caracter sexual nedorite, săvârșite prin amenințare, constrângere, șantaj. (Art. 173)	Se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 140 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.
Raportul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani - raportul sexual altul decât violul, actele de penetrare vaginală, anală sau bucală și altele, comise asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani. (Art. 174)	Se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.
Ațiuni perverse - săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în exhibare, atingeri indecente, discuții cu caracter obscen sau cinic purtate cu victima referitor la raporturile sexuale, determinarea victimei să participe ori să asiste la spectacole pornografice, punerea la dispoziția victimei a materialelor cu caracter pornografic, precum și în alte acțiuni cu caracter sexual. (Art. 175)	Se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.
Ademenirea minorului în scopuri sexuale - propunerea, convingerea, manipularea, amenințarea, promisiunea de a oferi avantaje sub orice formă, efectuate inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, în vederea stabilirii unei întâlniri cu un minor, cu scopul săvârșirii împotriva acestuia a oricărei infracțiuni privind viața sexuală, dacă aceste acțiuni au fost urmate de fapte materiale care conduc la o astfel de întâlnire. (Art. 175 ¹)	Se pedepsește cu închisoare de la 2 la 8 ani.
Pornografia infantilă - producerea, distribuția, difuzarea, importarea, exportarea, oferirea, vinderea, procurarea, schimbarea, folosirea sau deținerea de imagini sau alte reprezentări ale unui sau mai mulți copii implicați în activități sexuale explicite, reale sau simulate, ori de imagini sau alte reprezentări ale organelor sexuale ale unui copil, reprezentate de manieră lascivă sau obscenă, inclusiv în formă electronică. (Art. 208 ³)	Se pedepsește cu închisoare de la 1 la 3 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, de la 3.000 la 5.000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.
Recurgerea la prostituția practică de un copil - beneficierea, contra oricăror avantaje materiale, de serviciile sexuale prestate de către o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 18 ani. (Art. 208 ²)	Se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.

Abuzul sexual și exploatarea sexuală pot fi prevenite!

Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC) contribuie la prevenirea cazurilor de abuz sexual și exploatare sexuală, prin **activități de prevenire**:

Instruirea profesioniștilor și elaboarea resurselor metodologice:

- Ghid practic – [Răspunsul lucrătorului medical la cazurile suspecte de abuz sexual asupra copiilor](#);
- Video – [Răspunsul sistemului medical la cazurile de abuz sexual asupra copiilor](#);
- Broșură – [Cum să ajutăm copiii abuzați sexual](#);
- Broșură – [Copilul victimă a abuzului sexual: intervenții multidisciplinare](#);
- Broșură – [Kiko și mâna](#);
- Video – [Scrisoare către judecător-mesajul supraviețuitoarelor abuzului sexual către profesioniști](#).

Elaborarea și livrarea programelor structurale de dezvoltare a rezilienței copiilor de toate vârstele față de abuzul sexual și exploatarea sexuală:

- Program de prevenire a abuzului destinat copiilor de vârstă preșcolară „Copii în siguranță”;
- Program de dezvoltare a rezilienței copiilor de vârstă școlară mică „În drum spre casă”;
- Program de dezvoltare a rezilienței adolescenților față de abuzul și exploatarea sexuală „12Plus”.

Elaborarea și livrarea programelor de educație parentală:

- Programul de educație parentală. „Conect. Adolescența pe înțelesul părinților”

Accesează și informează-te:

Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii

www.cnpac.md | www.instruire.cnpac.md | www.12plus.md

Apelează și raportează:

112 – Serviciul Național Unic pentru apeluri de urgență

116 111 – Telefonul Copilului | **078 000 480** – CNPAC

Acest material a fost elaborat de Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii în cadrul proiectului EVA „Promovarea egalității de gen în raioanele Cahul și Ungheni”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UN Women în parteneriat cu UNICEF. Părerile și opiniile exprimate aici aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al UN Women, al UNICEF sau al Uniunii Europene.

Finanțat de
Uniunea Europeană

